

Motion till riksdagen 2021/22:4561

av **Christian Carlsson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sanktioner vid överträdelser av skolans ordningsregler och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att göra det lättare att stänga av eller omplacera elever till andra skolor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nolltolerans mot klotter och annan skadegörelse i skolor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en statlig utredning för att ta fram förslag om att utöka skolors möjligheter till disciplinära åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärden tillfällig placering inom eller utanför den egna skolenheten ska få gälla för längre tid än fyra veckor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I propositionen föreslås flera förändringar gällande trygghet och studiero. Vi anser att de förslag som presenteras i propositionen är efterlängtade. Det är viktigt att ansvaret för det förebyggande arbetet inom trygghet och studiero tydliggörs och att begreppet studiero nu förs in i skollagen. Vi har tidigare föreslagit att rektors skyldighet att upprätthålla ordning och studiero ska skrivas in i skollagen.

Det är vidare positivt att regleringen tydliggörs kring det systematiska kvalitetsarbetet, att mobiltelefoner som regel inte ska få användas i klassrummet och att möjligheterna stärks att omhänderta mobiltelefoner. Vi ser det framför allt som viktigt att all personal har allmänna befogenheter att säkerställa trygghet och studiero och att det görs tydligt att en elev kan stängas av omedelbart när säkerheten bedöms hotad.

Kristdemokraterna stöder regeringens proposition men anser samtidigt att det finns betydligt mer att göra för att förbättra barns och elevers trygghet i skolan.

En skola med ordning, där eleverna känner sig trygga och behandlar varandra med respekt, är en förutsättning för lärande och att kunskapen ska kunna stå i fokus. I många skolor finns trots detta stora brister vad gäller ordning och trygghet. Alltför många elever mobbas eller kränks. Lärare har svårt att genomföra undervisningen på grund av stök i klassrummet och det förekommer också att lärare hotas av elever. Det förekommer även hot både från elever och från deras föräldrar.

Det finns ingen värdeneutral uppfostran och ingen värdeneutral kultur. Utan en gemensam grundläggande etik skapas ett samhälle där den starke styr och den svage lider. Skolans värdegrund, med normer som alla människors unika värde och solidaritet med utsatta, har en djup förankring i den judisk-kristna etiken och i västerländsk humanism. Skolans ansvar är att förankra denna värdegrund hos eleverna genom att omsätta de etiska principerna i praktisk handling, i arbetet mot mobbning såväl som gällande skadegörelse. Vi ger vår syn på regeringens förslag nedan och presenterar sedan ytterligare förslag för att öka tryggheten och studieron i skolan.

Regeringens förslag

Förslag om trygghet och studiero

Regeringen föreslår att det ska anges i skollagen att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om det förebyggande arbetet.

När det kommer till elevers och lärares trygghet i skolan är skolledarskapet avgörande. Det ska finnas ett tydligt ledarskap på skolan där rektors roll och lärares befogenhet att upprätthålla ordning ska vara klar och tydlig. Vi kristdemokrater har tidigare föreslagit att rektors skyldighet att upprätthålla ordning och studiero bör skrivas in i skollagen. Likt många remissinstanser anser vi således att det är viktigt att det nu förtydligas vilket ansvar huvudmannen har för att skolmiljön präglas av trygghet och studiero. Vi välkomnar därför att regeringen genomför Kristdemokraternas politik. Det är även bra att begreppet studiero definieras i skollagen.

Förslag om att huvudmannen ska ha ett tydligare ansvar för klagomålshantering

Regeringen föreslår att Skolinspektionen som huvudregel inte ska inleda tillsyn i s.k. individärenden, om inte huvudmannen först själv fått möjlighet att utreda klagomålet. Kristdemokraterna tillstyrker detta förslag då vi tidigare föreslagit att anmälnings-systemet förändras så att en anmälan hanteras av huvudman först, innan anmälan går vidare till Skolinspektionen.

Förslag om att elevernas delaktighet i arbetet med ordningsreglerna ska säkerställas och hur de följs ska följas upp

Regeringen föreslår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet och, liksom hittills, beslutas av rektor och följs upp. Det ska förtydligas att ordningsreglerna och hur dessa följs ska följas upp regelbundet och att orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Eleverna ska inte bara vara delaktiga i utarbetandet av ordningsreglerna utan även i uppföljningen och, vid behov, i omarbetningen av dem, men det är viktigt att understryka att det är rektor som ska besluta om ordningsreglerna. Det är också viktigt att överträdelser av skolans ordningsregler får konsekvenser. Kristdemokraterna anser att de åtgärder som rektor kan besluta om vid överträdelser av ordningsreglerna i större utsträckning ska användas.

Förslag om att tillfälliga placeringar ska vara enklare att genomföra

Regeringen föreslår att kravet tas bort på att det ska finnas synnerliga skäl för att en tillfällig placering inom eller utanför den egna skolenheten ska få gälla under längre tid än två veckor, men åtgärden ska fortfarande inte få gälla för en längre tid än fyra veckor. Kristdemokraterna tillstyrker att ta bort kravet på synnerliga skäl men anser därtill att åtgärden att stänga av eller omplacera elever borde kunna pågå under längre tid än i dag.

En elev som tillfälligt omplaceras till en jourkola eller skolakut, där personaltätheten är högre och det finns lärare med specialkompetens, hittar ofta tillbaka till studierna i en sådan studiemiljö, men att gå tillbaka till ordinarie skolmiljö efter bara fyra veckor kan i vissa fall vara för tidigt för att eleven inte ska återfalla i sitt tidigare destruktiva mönster. En tillfällig omplacering bör därför i vissa fall kunna pågå under en längre tid än fyra veckor.

Kristdemokraternas förslag och ställningstaganden

I skolans ordningsregler ska det beskrivas vilka sanktioner som ska gälla för den elev som bryter mot dessa regler genom att exempelvis hota eller kränka en annan elev. Skollagen ger lärare och rektorer befogenheter att ingripa mot elever som stör ordningen och inte respekterar de gällande ordningsreglerna. Med stöd av lagen kan lärare och rektor besluta om utvisning från klassrummet, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål. Kristdemokraterna anser att dessa åtgärder i större utsträckning behöver kunna användas. Det bör bli lättare kunna stänga av och flytta mobbare till andra skolor, och man bör kunna omplacera och stänga av för längre tid än i dag. Vi vill därför tillsätta en utredning för att göra det lättare att tillfälligt omplacera, stänga av och även flytta elever till andra skolor. För att tydliggöra elevernas ansvar för den fysiska miljön, bör den som medvetet saboterar miljön delta i att återställa skadan. Den som klottrar ska tvätta bort klotter. Den som spottar snus i taket ska tvätta bort snus från taket. Nolltolerans mot klotter och skadegörelse i skolorna ska råda. Vi vill tillsätta en statlig utredning som tar fram ett lagförslag som gör det möjligt att utöka skolornas möjligheter till disciplinära åtgärder, för att skriva in den här typen av sanktioner i skolans ordningsregler.

Vi anser avslutningsvis att det behövs insatser för att motverka att skolelever, vårdnadshavare eller andra uttrycker sig kränkande eller hotfullt mot lärare eller skolledare. För tio år sedan uppgav 2 procent av rektorerna och skolledarna att de utsatts för otillbörlig påverkan, kränkningar, hot eller våld. I dag har den siffran stigit till 30 procent, enligt Skolledarna. Lärarförbundet vittnar om elever som spottar och slår lärare. Mer än var fjärde grundskollärare har utsatts för hotfulla situationer och sjukfrånvaron på grund av hot och våld har ökat. Detta bidrar till att många lärare tvekar om det är värt att fortsätta med det jobb de egentligen älskar. Så kan vi inte ha det. Fram till 1976 fanns ett särskilt brott – missfirmelse mot tjänsteman. Kristdemokraterna vill återinföra brottet i brottsbalken. Det är ett viktigt steg för att bl.a. lärare ska få en trygg arbetsmiljö där de kan utföra sitt arbete, och därmed också för att skolan ska vara trygg för våra barn.

Christian Carlsson (KD)

Pia Steensland (KD)

Roland Utbult (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD)